

EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 9.12.2015
SWD(2015) 275 final

DELOVNI DOKUMENT SLUŽB KOMISIJE

POVZETEK OCENE UČINKA

Spremni dokument

Predloga direktive Evropskega parlamenta in Sveta

(1) o nekaterih vidikih pogodb o dobavi digitalnih vsebin

in

(2) o nekaterih vidikih pogodb o spletni in drugi prodaji blaga na daljavo

{ COM(2015) 634 final }

{ SWD(2015) 274 final }

Povzetek
Ocena učinka predlogov direktive o dobavi digitalnih vsebin ter direktive o spletni in drugi prodaji blaga na daljavo
A. Nujnost ukrepanja
Zakaj? V čem je težava, ki se obravnava?
Strategija za enotni digitalni trg obravnava dobavo digitalnih vsebin in spletno prodajo blaga, ker delež elektronskega poslovanja v sektorju trgovine na drobno v EU narašča hitreje kot nespletno trgovanje in znatnega neizkoriščenega potenciala rasti elektronskega poslovanja ne bi smeli spregledati. 39 % podjetij, ki se ukvarjajo s spletno, a ne čezmejno prodajo, je kot eno glavnih ovir navedlo različne nacionalne sisteme pogodbenega prava. To velja zlasti za pravna sredstva v primeru izdelka z napako (49 % trgovcev na drobno v EU, ki prodajajo prek spleta, in 67 % tistih, ki trenutno začenejo s čezmejno spletno prodajo ali razmišljajo o tem). Zaradi različnih nacionalnih pravil pogodbenega prava so za trgovce na drobno, ki prodajajo potrošnikom, nastali enkratni stroški v višini približno 4 milijard EUR. Ti stroški najbolj prizadenejo mikro in mala podjetja. Potrošniki ne zaupajo čezmejnemu spletnemu nakupovanju. Eden glavnih razlogov je, da svojih ključnih pogodbenih pravic ne poznajo dovolj dobro. Zato ne izkoristijo priložnosti in imajo na voljo ožji izbor blaga po manj konkurenčnih cenah. Utrpijo tudi škodo zaradi pomanjkanja jasnih pravic pogodbenega prava za digitalne vsebine z napako. Skupna vrednost finančne škode, ki je posledica težav s samo štirimi vrstami digitalnih vsebin, in časa, porabljenega pri poskusih reševanja težav v zadnjih 12 mesecih, je ocenjena na 9 do 11 milijard EUR.
Kaj naj bi ta pobuda po pričakovanjih dosegla?
Splošni cilj je v korist potrošnikov in podjetij prispevati k hitrejši rasti enotnega digitalnega trga. Pričakuje se, da bo letni BDP EU trajno pridobil približno 4 milijarde EUR. Z odpravo ovir za čezmejno trgovino, povezanih s pogodbenim pravom, se bodo zmanjšali stroški poslovanja zaradi razlik v pogodbenem pravu in negotovost, s katero se srečujejo podjetja zaradi zapletenosti pravnega okvira. Pobuda bo povečala zaupanje potrošnikov, tako da bo zagotovila enotna pravila z jasnimi pravicami potrošnikov.
Kakšna je dodana vrednost ukrepanja na ravni EU?
Države članice na lastno pobudo ne bi mogle v zadostni meri odpraviti ovir zaradi razlik med nacionalnimi zakoni. Vsaka država članica posebej ne bi mogla zagotoviti splošne skladnosti svoje zakonodaje z zakonodajo drugih držav članic. Pri blagu bo ta pobuda potrošnikom zagotovila ciljno usmerjene popolnoma usklajene pravice pogodbenega prava pri nakupovanju prek spleta in drugače na daljavo. Pripomogla bo k znižanju stroškov za podjetja, zato bodo imeli potrošniki koristi od večje ponudbe po konkurenčnejših cenah. Pri digitalnih vsebinah bo zagotovila pravno varnost za podjetja, ki želijo prodajati v drugih državah članicah. Hkrati bo zagotovila usklajene pravice potrošnikov in visoko raven varstva potrošnikov. Posledično bo potrošnikom omogočeno lažje pridobivanje, podjetjem pa dobava digitalnih vsebin in blaga prek spleta na celotnem enotnem digitalnem trgu. To bo preprečilo razdrobljenost pravil o digitalnih vsebinah, saj so države članice same začele sprejemati zakonodajo na tem področju.
B. Rešitve
Katere zakonodajne in nezakonodajne možnosti politike so bile preučene? Ali obstaja najprimernejša možnost ali ne? Zakaj?
Najprimernejša možnost (možnost 1: ciljno usmerjena popolna uskladitev pravil za digitalne vsebine in blago) bo za trgovce zmanjšala stroške čezmejnih transakcij, povezane s pogodbenim pravom. Povečanje konkurence bo privedlo do splošnega povečanja trgovine. Potrošniki bodo imeli koristi od večje izbire po konkurenčnejših cenah. Potrošniki po vsej EU bodo imeli jasen sklop pravic, zato bodo bolj zaupali v enotni digitalni trg. Druge predvidene možnosti so bile: • možnost 2: ciljno usmerjena popolna uskladitev pravil za digitalne vsebine – uporaba prava države trgovca v povezavi z obstoječimi usklajenimi pravili za blago, • možnost 3: ciljno usmerjena popolna uskladitev pravil za digitalne vsebine in nespremenjena politika za blago, • možnost 4: minimalna uskladitev pravil za digitalne vsebine in nespremenjena politika za blago, • možnost 5: prostovoljna evropska vzorčna pogodba v povezavi z znakom zaupanja EU.
Kdo podpira katero možnost?
Glede <u>digitalnih vsebin</u> večina zainteresiranih splošnih podjetij meni, da obstaja potreba po ukrepanju EU v obliki popolne uskladitve; v sektorju informacijske tehnologije so mnenja bolj deljena. Potrošniške organizacije priznavajo potrebo po ukrepanju in podpirajo popolno uskladitev, če bo ta zagotovila visoko raven varstva potrošnikov. Tudi večina držav članic je pozdravila ukrepe EU na področju digitalnih vsebin. Glede <u>blaga</u> so podjetja naklonjena ukrepom na ravni EU. Medtem ko bi večina podprla popolno uskladitev, se druga zavzemajo za uporabo prava države trgovca. Nekatere države članice in potrošniške organizacije so proti spremembam uredbe Rim I. Potrošniške organizacije bi popolno uskladitev podprle le, če bi bila raven varstva potrošnikov

visoka in se obstoječe nacionalne ravni varstva potrošnikov ne bi zmanjšale. Države članice niso enotnega mnenja glede potrebe po ukrepanju. Tako pri digitalnih vsebinah kot pri blagu so skoraj vsi vprašani naklonjeni obravnavi samo pogodb <u>med podjetji in potrošniki</u> . Večina zainteresiranih strani opozarja na morebitno razdrobljenost med spletno in nespletno prodajo blaga. Vendar bo Komisija sprejela potrebne ukrepe za preprečitev takšne razdrobljenosti, koristi takojšnjega ukrepanja pa odtehtajo tveganje pravne razdrobljenosti.
C. Učinki najprimernejše možnosti
Katere so koristi najprimernejše možnosti?
Najprimernejša možnost politike bo za potrošnike in trgovce odpravila ovire za čezmejno spletno trgovino, povezane s pogodbenim pravom. Odprava teh ovir bi spodbudila čezmejno trgovino: če bi bile ovire, povezane s pogodbenim pravom, odpravljene, bi se število podjetij, ki se ukvarjajo s čezmejno spletno prodajo, lahko povečalo za več kot 5 odstotnih točk. Po zelo previdnih ocenah bi to pomenilo, da bi čezmejno spletno prodajo začelo ponujati še dodatnih 122 000 podjetij. Izvoz znotraj EU se bo povečal za 0,04 %, kar ustreza približno 1 milijardi EUR. Povečanje konkurence pri spletni trgovini na drobno bi povzročilo znižanje maloprodajnih cen v vseh državah članicah, ki bi v povprečju na ravni EU znašalo –0,25 %. Posledica tega znižanja cen in večjega zaupanja potrošnikov zaradi enotnih pravic v EU bi bilo večje povpraševanje potrošnikov. Potrošnja gospodinjstev, ki odraža blaginjo potrošnikov, se bo povečala v vseh državah članicah, in sicer na ravni EU v povprečju za +0,23 %, kar ustreza približno 18 milijardam EUR. Število potrošnikov, ki opravljajo čezmejne spletne nakupe, bi se lahko povečalo za skoraj 7 odstotnih točk. To bi pomenilo, da bi prek spleta čez mejo začelo kupovati od 8 do 13 milijonov dodatnih potrošnikov. Povečal bi se tudi povprečni letni znesek nakupov na čezmejnega kupca, in sicer za 40 EUR. To povečanje ponudbe in povpraševanja bi neposredno vplivalo na glavne makroekonomske spremenljivke v vsaki državi članici in v EU kot celoti. Na splošno se pričakuje, da se bo realni BDP EU povečal za 0,03 %, kar predstavlja trajno povečanje v višini približno 4 milijard EUR letnega BDP EU.
Kakšni so stroški najprimernejše možnosti?
Stroški usklajevanja za podjetja bodo enkratni stroški, ki jih bodo podjetja imela zaradi prilagoditve svojih pogodb novim pravilom. Ti stroški znašajo približno 7 000 EUR na podjetje. Vendar bo te stroške več kot odtehtalo dejstvo, da bodo trgovci, ki jih zanima izvoz, lahko prodajali potrošnikom v vseh državah članicah EU brez dodatnih stroškov, povezanih s pogodbenim pravom, ki bi jih imeli s prilagoditvijo svojih pogodb prisilnim določbam pogodbenega prava vsake države članice. Podjetja bodo imela tudi stroške v zvezi s konkretnimi posledicami uporabe novih pravil v svojih pogodbah s potrošniki. Vendar višine teh stroškov ni mogoče oceniti, ker bo odvisna na primer od tega, ali in v kakšnem obsegu podjetje dobavlja izdelke z napako.
Kakšen bo vpliv na podjetja, MSP in mikropodjetja?
Za podjetja bo uskladitev z novim zakonom povezana s stroški, vendar bodo prevladale koristi, ki jih bodo prinesla popolnoma usklajena pravila za izvoz blaga in digitalnih vsebin po vsej EU. Mikropodjetja ne bodo izvzeta iz nove zakonodaje, ki se bo v celoti uporabljala za MSP: izvzetje bi zmanjšalo zaupanje potrošnikov v nakupovanje pri njih. Ni upravičeno, da bi potrošniki pri nakupih od MSP uživali manjše varstvo kot pri nakupih od večjih dobaviteljev. Zato bi to ogrozilo koristi, ki zanje izhajajo iz enotnega sklopa pravil, ki se uporablja po vsej EU. Pobuda bo koristila zlasti MSP, ki jih bolj prizadenejo stroški prilagajanja pogodb prisilnim določbam drugih držav članic in so pogosto omejena na domači trg. Zunanja trgovina je zanje pomemben način izkoriščanja prednosti ekonomije obsega. MSP imajo težave pri iskanju strank. S tem se je lažje spopadati v spletnem okolju, saj so stroški pri spletni prodaji nižji kot pri nespletni prodaji.
Ali bo prišlo do znatnih učinkov na nacionalne proračune in uprave?
Razen obveznosti prenosa direktiv v nacionalno zakonodajo in njenega izvrševanja ni praktičnih posledic za javne uprave. Enotna pravila pogodbenega prava za izdelke z napako v EU bodo olajšala izvrševanje s strani držav članic in zlasti skupne čezmejne izvršilne ukrepe organov za sodelovanje na področju varstva potrošnikov.
Ali bo prišlo do drugih znatnih učinkov?
Pobuda bo imela pozitiven učinek na temeljne pravice. Zagotovila bo enotno visoko raven varstva potrošnikov v vsej EU (člen 38 Listine o temeljnih pravicah), čeprav se bo za blago zaradi tega spremenila raven varstva potrošnikov v nekaterih državah članicah. Povečala se bo ozaveščenost potrošnikov o gospodarski vrednosti njihovih osebnih podatkov v skladu s členoma 7 in 8 Listine ter sedanjo in prihodnjo zakonodajo EU. Podjetja bodo lažje prodajala doma in v tujini (člen 16). Enotna pravila bodo olajšala uresničevanje pravice do učinkovitega pravnega sredstva pred sodiščem (člen 47).
D. Nadaljnji ukrepi
Kdaj bo politika revidirana?
Komisija bo spremljala izvajanje direktiv ter začela ocenjevanje, da bi ocenila, kako učinkovito dosegata svoje cilje, 5 let po začetku njune uporabe.